

آنچه باید یک آتش نشان بداند

❖ آیین ضوابط مکان یابی ایستگاههای آتش نشانی شهری

۱-هدف و دامنه کاربرد:

هدف از تدوین آئین نامه مکانیابی ایستگاههای آتش نشانی ، ارائه مجموعه ضوابط و سیستم مکان یابی به منظور سازماندهی چگونگی توزیع ایستگاههای آتش نشانی در وضع موجود و تعادل بخشی به استقرار ایستگاهها در توسعه های آتی مبنی بر نظام تقسیم بندی سلسله مراتب خدمات شهری در سطح شهر/منطقه /ناحیه /محله می باشد و کاربرد آن برای کلیه شهرهای کشور در هر رده جمعیتی عملی است.

۲- در این استاندارد اصطلاحات و / یا واژه ها با تعاریف زیر به کار می رود :

۱-۲ تقسیمات سلسله مراتب شهری

یکی از روش هایی که در جایگزینی تاسیسات مختلف شهر معمول است، نحوه استقرار اماکن مسکونی و عناصر وابسته به آنهاست که باید از طریق سلسله مراتب منطقی در شهر گسترده شوند.

هر شهر می تواند از چند منطقه شهری ، ناحیه شهری و محله شهری بوجود آید و خدمات و تسهیلات شهری نیز در رابطه با اهمیت آنها از نظر نیازهای جمعیت، در هر یکی از تقسیمات فوق شکل می گیرند از این رو یک تعریف مشخص و ثابتی برای تقسیمات شهری از نظر اندازه و تعداد برای کلیه شهرهای کشور نمی توان ارائه داد و لذا در طرحهای مصوب توسعه شهری از این تقسیمات شهری تعاریف مختلف بر حسب شرایط جمعیتی و جغرافیائی آن منطقه بدست داده می شود و لیکن اصول و مبنای مشترک در این تعاریف از ماده ۴ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری و نیز تعاریف متداول در ادبیات شهرسازی که به شرح زیر می باشد اخذ شده است.

۲-۲ محله

بر اساس تبصره ۲ ذیل ماده ۴ قانون فوق محله، مجموعه ساختمانی مسکونی و خدماتی است که از لحاظ اجتماعی، ساکنانش خود را اهل محل می دانند و دارای محدوده معین است. محدوده محله های شهر تابع تقسیمات شهرداری خواهد بود.

آنچه باید یک آتش نشان بداند

۳-۲ تعریف ناحیه

هر ناحیه شهری از پیوست چند محله شهری بوجود می آید.

۴-۲ منطقه

بر اساس تبصره ۳ ذیل ماده ۴ قانون فوق در شهرهای بزرگ از بهم پیوست چند محله منطقه شهری تشکیل می شود.

۵-۲ منحنی استاندارد زمان - درجه حرارت

در سال ۱۹۷۸ برای نخستین بار شدت آتش به عنوان یک عامل مخرب و موثر در حریق مورد توجه قرار گرفت و شرایط مخصوصی برای افروختن آتش و تغییرات درجه حرارت از ابتدا تا انتهای آزمایش تعیین و پیشنهاد گردید. بدین منظور و در جهت برقراری ارتباط میان دو عامل زمان و رشد دما حرارت، منحنی استاندارد تنظیم شد. بر اساس این منحنی در ۵ دقیقه اول آزمایش، شدت آتش باید به دمایی برابر با ۵۳۸ درجه سلسیوس برسد و بعد از آن به طور مداوم افزایش می باشد بطوریکه پس از ۲ ساعت میزان دما به ۱۰۱۰ درجه سلسیوس خواهد رسید.

۶-۲ ایستگاه بزرگ (مادر)

در این ایستگاه سه گروه (آتش نشان، گروه نجات و گروه سنگین) مستقر می شوند، چنین ایستگاه هایی در شهرهای بزرگ و پرجمعیت ایجاد می شوند. وسائل تجهیزات مورد نیاز اینگونه ایستگاهها عبارتست از ۴ تا ۷ دستگاه خودرو مخصوص آتش نشانی، گروه نجات با ۲ تا ۴ اتومبیل و گروه سنگین شامل سبد بالابر، نردبان سنگین، لودر، جرثقیل، فوماتیک (کف ساز) زمین مورد نیاز برای ایستگاه بزرگ حداقل ۶ هزار متر مربع است.

۷-۲ ایستگاه متوسط

در این نوع ایستگاه بین ۴ تا ۷ دستگاه اتومبیل آتش نشانی و نجات مستقر خواهند بود. حداقل زمین مورد نیاز ۳۰۰۰ متر مربع و امکانات رفاهی و بهداشتی ساختمان برای حداقل ۲۷ نفر پرسنل در ایستگاه در نظر گرفته شود.

۸-۲ ایستگاه کوچک

آنچه باید یک آتش نشان بداند

در این نوع ایستگاه یک و حداکثر دو دستگاه اتومبیل آتش نشانی با تمام تجهیزات مورد نیاز مستقر خواهند بود و حداقل ۱۵۰۰ متر مربع زمین و امکانات رفاهی و بهداشتی ساختمان برای حداقل ۷ نفر پرسنل در نظر گرفته شود.

کاربریهای سازگار، ناسازگار و نیمه سازگار در ارتباط با مکان ایستگاهها

از آنجا که مطلوب بودن یا نبودن مکان ساخت ایستگاه علاوه بر خصوصیات مکانی به وضعیت واحدهای همسایگی نیز بستگی دارد کاربری های مختلف شهری در ارتباط با جایگاه ایستگاهها به شرح زیر است:

کاربری های سازگار: نزدیکی به خیابانها در ارتباط با سطوح دسترسی مختلف کاربری های صنعتی و تجاری و پمپ بنزین ها و سایر محل های ذخیره سوخت کاربری مسکونی، مراکز ورزشی کوچک (مراکز ورزش هایی مانند فوتسال و والیبال نشسته)

کاربری های ناسازگار: پایانه های مسافربری بین شهری، ایستگاههای اتوبوس درون شهری، بیمارستانها و مراکز بهداشتی درون شهری، مراکز مذهبی و ورزشی بزرگ

کاربری های نیمه سازگار: مدارس و مراکز ورزشی متوسط

طبقه بندی آتش سوزی ها در نواحی شهری:

آتش سوزی در نواحی شهری را میتوان بصورت زیر طبقه بندی کرد

الف) آتش سوزی فضای باز

ب) آتش سوزی ساختمانی

ج) آتش سوزی وسایل نقلیه

معمولاً بیش از ۸۰ درصد مرگ و میرهای آتش سوزی مربوط به آتش سوزی هایی هستند که در فضاهای بسته و ساختمان ها رخ میدهند.